

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

§. 3. De Impedimentis Matrimonij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

406 Pars 3. tract. 4. cap. 8. De Matrimonio.
nem. Possunt tamen propter tale periculum
aut paupertatem cum mutuo consensu absti-
nere.

Quæstio est, An Matrimonium licitè con-
trahatur coram Ministro hæretico, postquam
legitimè contractum fuit coram Sacerdote?

Respondet ad hunc casum negativè *Lessius in
Auctar. cas. 24.* quia apparet esse professio qua-
dam religionis aut ritus hæretici, eo quod Mi-
nister videatur in hoc actu instar personæ sa-
cræ adhiberi. Testatur tamen *Ioan. Verjuys Ord.
Predicatorum in suo Pastoralis tr. 13. art. 7.* illam es-
se praxim communem in quibusdam partibus
Hollandiæ, & confæd. Provinciarum, sine ul-
la Catholicorum contradictione, quia aliàs ma-
trimonia illa non haberentur apud hæreticos
legitima, cum magno Catholicorum incommo-
do, qui hinc non colligunt ullam ritus hæretici
professionem, & Ministri apprecantis verba ha-
bent tantùm pro civili aut politica gratulatione,
eòque magis quod hæretici non admittant Ma-
trimonium verum esse Sacramentum.

§. 3. De impedimentis Matrimonii.

Impedimenta dicuntur alia *impedientia* tantùm,
quæ Matrimonium reddunt illicitum, sed non
invalidum: alia sunt *dirimentia*, quæ & illi-
citur & invalidum constituunt. Prioris ge-
neris impedimenta sequenti versu exprimun-
tur.

*Ecclesia vetitum, nec non tempus feriarum,
Atque Catechismus, crimen, sponsalia, votum,
Impediunt fieri, permittunt facta teneri.*

1. *Ecclesia vetitum*, est prohibitio Episcopi vel
Parochi, quæ fieri potest propter dubium de a-
liqua

liquo impedimento, aut inhabilitate inter Spon-
fos volentes contrahere.

2. *Tempus*, scilicet ab Adventu usque ad E-
piphaniam inclusivè, & à die Cinerum usque ad
octavam Paschæ: quo tempore non est licita
benedictio nuptialis, nec convivium, nec Spon-
sæ ad domum traductio. At sine his illo etiam
tempore Matrimonium contrahere licet, & con-
summare: etsi quidam consummare negant li-
cere, nisi cum ritè est benedictum.

3. *Sponsalia* cum altera persona quamdiu
non sunt ritè dirempta, Matrimonium cum alia
impediunt.

4. *Affinitas* contracta per Catechismum inter
respondentem & catechizatum: sed sublatum
est hoc impedimentum per Concilium Triden-
tinum.

5. *Votum*, scilicet simplex castitatis, vel reli-
gionis, sive non nubendi. *Sanch. &c.*

6. *Criminis* impedimentum est varium, primò
uxoricidium, nisi esset in adulterio deprehensa,
ut aliqui addunt.

2. Incestus cum uxoris viventis consanguini-
s intra secundum gradum, nisi sit occultus.

3. Vi accipere alienam Sponsam.

4. Convictum esse in iudicio Sacerdotem oc-
cidisse.

5. Solennem agere pœnitentiam, dum illa
durat.

6. Fieri patrinum filii, ne possit uxor petere
debitum. Verum hæc criminis impedimenta
per non usum sublata esse docet *Navar. Sanch.*

Con. Laym. hic cap. 25. Potest in cæteris prædi-
ctis Episcopus dispensare, cum est periculum
incontinentiæ. Non debet autem, nisi urgen-
te causâ, concedere tempore prohibito nuptia-
rum

408 Pars 3. tract. 4. cap. 8. De Matrimonio.
rum celebrationem, nec tunc etiam cum popu-
li frequentia.

*Impedimenta dirimentia memoriae causâ hoc me-
tro comprehenduntur.*

*Error, conditio, votum, cognatio, crimen,
Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas,
Ætas, affinis, si clandestinus, & impos,
Raptave sit mulier, nec parti reddita tuta,
Hæc socianda vetant connubia, facta retractant.*

1. *Error*, scilicet cum creditur esse persona
quæ non est, (secus si erreretur in personæ qua-
litate ut divitiis, aut nobilitate) aut à libero cre-
datur esse liber qui servus est. Quod si error
qualitatis ad errorem personæ pertineret, diri-
meret; ut si intendebat cum primogenito &
hærede nobilis familiæ contrahere, cum talis
non sit, sed secundus, aut tertius filius.

2. *Conditio irritat*, si sit contra substantiam
contractus, ut contra perpetuitatem Matrimo-
nii, aut fidem conjugalem, & uterque consen-
tiat, v. g. contraho tecum eâ lege ut adulterio
victum quæras, vel ut non simul vivamus, vel
ut debitum non reddas; aut ut ego non reddam,
vel ut conceptio impediatur, vel ut proles non
educetur. Quod si talis conditio apponatur jam
contracto Matrimonio, non irritat.

3. *Votum*, scilicet solenne religionis, vel per-
suscensionem Ordinis sacri. *Votum* autem sim-
plex castitatis, tantum impedit, non dirimit Ma-
trimonium, præter vota simplicia quæ statim à
tyrocinio emittuntur in Societate Jesu.

4. *Cognatio*, quæ dicitur *carnalis*, est vincu-
lum personarum ab eodem stipite proximo des-
cendentium, dirimitque Matrimonium usque ad
quartum gradum lineæ transversæ inclusivè. Et
quidem quoad primum gradum fortassis dirimit
jure

jure naturæ; quoad reliquos tres solo jure Ec-
clesiastico. Unde etiam Pontifex in his justa
de causa dispensare potest. Gradus verò lineæ
rectæ probabile est omnes jure naturæ esse pro-
hibitos. Porrò pro gradibus consanguinitatis
dignoscendis statuuntur sequentes regulæ.

Prima, In linea recta tam ascendentium
quàm descendentium, quot sunt personæ tot
sunt gradus, unâ demptâ, scilicet stipite: v. g.
pater & filius sunt consanguinei in primo gra-
du, nepos & avus in secundo &c.

Secunda, In linea transversa æquali (quæ est
inter personas à communi stipite æqualiter di-
stantes) quot gradibus personæ singulæ à com-
muni stipite distant, totidem distant inter se.
Undè frater & soror sunt in primo gradu lineæ
transversæ, patruelles & consobrini in secun-
do; filii eorundem in tertio.

Tertia, In linea transversa inæquali, inter
personas inæqualiter distantes à communi stipi-
te, quot gradibus remotior persona distat à sti-
pite, tot gradibus distant inter se. Undè pa-
trius & nepos, filius & soror patris sunt con-
sanguinei in secundo gradu.

Altera est cognatio *spiritualis*, quæ oritur ra-
tione Baptismi, & Confirmationis, ac Matrimo-
nii dirimit inter baptizantem, & hujus pa-
trem & matrem, item inter suscipientem & sus-
ceptum, & hujus patrem & matrem.

Tertia est cognatio *legalis*, quæ est propin-
quitas personarum orta ex perfecta adoptione
in filium aut nepotem; ut succedat ex intestato
tamquam necessarius hæres in quartam partem
bonorum, vel tamquam filius in totum. Illa
dirimit Matrimonium usque ad quartum gra-
dum inter adoptantem & adoptatum ejusque
descen-

¶ 110 Pars 3. tract. 4. cap. 8. De Matrimonio.
descendentes. Probabile tamen esse post Tridentinum dirimere tantum usque ad secundum gradum inclusivè, sicut cognatio spiritualis, notat Diana p. 9. t. 6. R. 54.

7. *Crimen*, quod Matrimonium dirimit, primum est homicidium conjugis ab altero conjugè & alio tertio, sive physicè, v. g. gladio vel veneno, sive moraliter, ut imperio vel suasionè perfectum, eo consilio ut postea inter se Matrimonium contrahant.

Secundum, est adulterium, quando nimirum duo carnaliter se cognoscunt, vivente alterius conjugè, & vel Matrimonium ineunt de presenti, vel saltem dant fidem de ineundo post mortem conjugis.

Tertium, est raptus, per quem persona cum violentia abducitur libidinis exercendæ, vel Matrimonii ineundi causâ, *S. Thom. Molin. hic d. 105.* Durat autem hoc impedimentum secundum Trid. quamdiu rapta est in potestate raptoris, etiamsi liberè consentiat. Rapta tamen non censetur fœmina quæ volens, & sine vi aliis illata abducitur.

8. *Cultus disparitas*, id est, diversitas religionis inter baptizatum & non baptizatum. Unde Matrimonia cum hæreticis, etsi plerumque illicita, sunt tamen valida. Existimo tamen Matrimonium Catholici cum Anabaptista nullum esse, si pars hæc nondum Baptismum susceperit.

9. *Vis, metus*, violentia irritat Matrimonium, sive fuerit à Sponso, sive ab aliquo tertio illata in ordine ad extorquendum Matrimonium cum metu cadente in constantem virum, nec firmatur consensu, aut juramento, aut copulâ durante metu.

Talis verò est metus carceris, vel flagellorum,

rum, aut magni damni: non est autem talis, qui à Superiore justè incutitur, aut si quis contrahat, ut evadat legitimam pœnam mortis, aut ducat filiam medici nolentis alioqui mederi. Aut si cymbâ casu vel tempestate eversâ virgo metu mortis contrahat per verba de præsentibus cum alio nauta, ut in ejus cymbam recipiatur; & de facto, hoc casu in litem adducto, virgo opulenta nauræ adjudicata fuit.

10. *Ordo*, scilicet sacer, sive major (non autem minores) invalidat Matrimonium contrahendum. Quòd si quis jam conjugatus ordinatur, sine consensu uxoris, nec poterit uti ordine, nec debitum petere, nec ad superiorem ordinem ascendere, nisi religionem professus. Non potest autem profiteri, si Matrimonium erat consummatum, nisi uxore consentiente & castitatem vovente; juxta *cap. cum sis. de convers. conjug.*

11. *Ligamen*, scilicet prioris conjugii, quo durante invalidè contrahit cum alio: contingit tamen licitè fieri, si de morte prioris conjugis certitudo habeatur: quòd si is postea compareat tenetur altera compars dimisso posteriore conjugè, ad priorem redire. *Bonac. aliique.*

12. *Honestas*, significat impedimentum publicæ honestatis, ob quam nemo potest contrahere cum consanguineis illius cum qua contraxit Sponsalia, vel Matrimonium ratum; & quidem ante Tridentinum & jure antiquo hoc impedimentum dirimit Matrimonium inter Sponsum & consanguineos Sponsæ usque ad quartum gradum, oriturque ex Sponsalibus quibuscumque etiam invalidis, præterquam ex defectu consensus: jure novo Tridentini non oritur, si Sponsalia sint invalida, & irritat tantum

tum usque ad primum gradum, si oriatur ex Sponsalibus; ad quartum verò, si ex Matrimonio rato sequatur. *Bonac. Sauch. l. 7. d. 68. Fill. tr. 10. p. 2. cap. 6.* Differt hæc honestas ab impedimento affinitatis specialiter in eo, quod hoc supponat intervenisse copulam, non autem publicæ honestatis.

13. *Ætas* quæ requiritur ad valorem Matrimonii est in viro annus 14. in fæmina 12. completus, nisi malitia suppleat ætatem, id est maturitas iudicii, & potentia ad copulam. *Cap. de illis &c.*

14. *Affinitas*, est propinquitus personarum nata ex copula carnali, siue licita, siue illicita: utraque jure saltem Ecclesiastico dirimit Matrimonium, illa usque ad 4. gradum inclusivè; hæc verò jure novo usque ad secundum tantum, siquidem copula antecedit Matrimonium: nam si superveniat, v. g. si Titius cognoscat uxoris suæ cognatam in secundo gradu, non dirimit, licet is, qui peccavit non possit petere debitum, sed tantum reddere. Porro gradus & lineæ affinitatis accipiuntur sicut in consanguinitate.

15. *Si clandestinus*: Matrimonium clandestinum dicitur, quod contrahitur sine Parocho, & duobus ut minimum testibus, qui possunt esse fæminæ, aut quivis usum rationis habentes, quod irritum est ubicumque Tridentinum est receptum, de quo supra §. 2. num. 5.

16. *Impos*, indicat impotentiam ad copulam conjugalem, siue ex parte unius, siue utriusque, quæ ut Matrimonium dirimat debet esse perpetua, & Matrimonium præcessisse, non enim sufficit postea supervenisse: si dubium sit an præcessit, probabilius est dirimendum esse.

Cen.

junctam in secundo gradu consanguinitatis.
Respondet Lugo, post longam deliberationem, propter causas gravis momenti, & publico bono conducentes, talem dispensationem actu concessam esse ab Urbano VIII. anno circiter 1643.

§. 4. De Matrimonio revalidando, aut contrahendo
in partibus hæreticorum.

Quæritur primò, An Matrimonium invalidè contractum possit aliquo modo revalidari.

Resp. affirmativè. Primò si invalidum fuerit Matrimonium ex una tantum parte, defectu consensus serio aut liberè præstiti, curandum est ut illa novum consensum externis signis alteri parti exhibeat: nec opus est ut hæc sciat consensum illum ad revalidandum Matrimonium præstari. *Sanch. Bonac. Con. aliique:* neque necessarium est tunc adesse Parochum. *Henriq. Bonac. Regim. hic num. 133.* Quòd si consensus ex utraque parte defuerit, debet prædicto modo consensus ex utraque parte præstari.

Secundò, Si defectus valoris ortus fuerit ex occulto impedimento dirimente, v. g. consanguinitatis, debet primò obtineri dispensatio, & postea novus, & absolutus utriusque consensus privatim præstari. Et si una pars sit ignara impedimenti, prudenter inducenda est ad novum consensum absolutè præstandum, vel saltem conditionatè, scilicet, *consentio de novo, si aliquo ex capite Matrimonium nostrum sit nullum:* si non timeatur periculum repulsæ. Hoc autem si meritò timeatur aut aliæ graves molestiæ, pro-